

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio secunda. Vtrum totus Christus fuerit in sepulchro.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

Magistri Durandi de Sancto Porciano

quod est singulare in Christo, vel accidentaliter ut qualitas & quantitas adueniunt substantie. Si igitur anima esset aliquid secundum se cōpletum in specie quod importetur nomine hominis sequeretur quod ex anima & corpore non heret vnum per se nec moteretur corpus recedente anima, quæ omnia sunt absurda.

6 Magister autē posuit eandem conclusionē, sed alia ratione, credidit enim q̄ ad veritatē humanæ naturæ vel hominis sufficerent corpus & anima vnita in eodē supposito. Et quia hoc non inuenitur in puris hominibus post mortē, fuit autē in Christo in quo anima & corpus fuerūt vnita deo, ideo dicit solum Christum post mortē remansisse verum hominē, nihilominus dicit quod non secundū eandem rationem dicebatur homo post mortē sicut ante mortem, & sicut alii homines viuī. Radix etiā huius opinionis falsa est, quia forma & materia non sufficiunt ad constituendum materiam completam quæ importatur nomine hominis nisi vniantur ad inuicem in ratione perfectiōis formaliter & perfectibilis, talis autē vnio non fuit in Christo post mortem ex sola vnione ad suppositum idem, propter quod non potuit dici homo. Item nec partes naturæ humanæ fuerunt tunc diuino supposito vnitæ, quia partes naturæ manent quantum ad id quod sunt per essentiam suam in natura composita, sed illud corpus mortuum non remansit idem per essentiam reparata natura in resurrectione si in homine non est nisi vna forma substantialis, ergo non fuit propriè pars naturæ humanæ in supposito diuino. Et sic Christus non potuit dici homo propter vnionem partium naturæ humanæ in supposito diuino.

7 AD Primum argumen. dicendum q̄ de quocunq; prædicatur differentia specifica, de eodem prædicatur & species si prædicatio differentie supposito conueniat ratione alicuius naturæ cui sit intrinseca. Alias non, semper enim differentia specifica intrinseca est speciei. Ad minorem cum dicitur quod rationale prædicatur de Christo in illo triduo. Dicendum quod non est verum, quia cum Christus nomen suppositum in duplici natura, scilicet diuina & humana quarum altera in morte desit. Christus in illo triduo non fuit, & si non fuit potuit dici rationalis, & Filius dei, & si potuit aliquo modo dici rationalis propter animā rationalem sibi vnitam, hoc tamē nō fuit ratione alicuius naturæ cui illa differentia esset intrinseca propter quod sequitur quod potuerit dici homo.

8 Ad secundum dicendū q̄ maior propositio habet instantiam in propositionibus vniuersalibus, & terminis accidentalibus, in propositionibus vniuersalibus. Quia si oēs homines sigillatim cucurrissent in præterito hæc esset vera omnis homo cucurrit. Et tamen nunq̄ verum fuisse dicere presentialiter omnis homo currit, similiter si scutū esset hodie primū factum album, verū esset dicere hoc album fuit heri. Et tamen nō fuisse heri verum dicere hoc album est. Et similiter in proposito quia vnio humanitatis ad personā diuinam est quasi per modū terminorum accidentalium eo quod nō fuit semper, & ideo est verū nunc dicere demonstrato Christo, hic homo fuit in illo triduo propter entitatē suppositi quod importatur nomine hominis, & non propter entitatē naturæ. Sed in triduo nō fuit verum dicere hic homo est propter falsam implicationem positam in subiecto.

9 Circa quod notādum est q̄ licet demonstrato Christo verificemus istam hic homo fuit ab æterno, vel fuit in illo triduo. Non tamen verificamus hanc hic fuit homo ab æterno vel in illo triduo. Cuius ratio est, quia ad veritatem locutiōis oportet q̄ omne id quod importatur per prædicatum conueniat subiecto, sed nō oportet quod prædicatum cōueniat subiecto, secundum omne illud quod importatur nomine subiecti, sed sufficit q̄ conueniat ei secundum aliquid eorū quæ per subiectum importantur, sicut dicimus quod album disputat. Et tamen disputare nō cōuenit albo ratione qua album, sed ratione qua homo vel qua scīs, sed si dicatur homo est albus musicus disputans, oportet quod omnia quæ importantur per prædicatum conueniant subiecto propter quod cum dicitur demonstrato Christo, hic fuit homo ab æterno, vel est homo vbiquis, est falsa propositio, quia totum quod importatur nomine hominis a parte prædicati positi, scilicet sup-

positum cū tali natura non conuenit subiecto. Non enim suppositum diuinum semper & vbiquis habuit talem naturam, sed cū dicitur a parte subiecti hic homo fuit ab æterno, vel est vbiquis vera est propositio. Quia semper esse & vbiquis cōuenit subiecto ratione suppositi diuini, quod sufficit ad verificationem propositionis, quæ non conueniat subiecto ratione naturæ humanæ, quia nec hoc oportet, veruntamē quantum non oportet quod prædicatum non conueniat subiecto ratione cuiuslibet importati per subiectum. Tamen oportet q̄ quodlibet implicatum circa subiectum conueniat subiecto pro tempore quo fit implicatio, verbi gratia, Si dicatur homo albus currit. Si nullus homo sit albus dato q̄ homo currat falsa est propositio propter falsam implicationem circa subiectum, propter quod fuit dictum q̄ hæc fuisset falsa in triduo hic homo vel Christus est, propter naturam humanā quæ importatur nomine hominis & nomine Christi, quæ tunc non cōueniebat supposito diuino. Et ideo fuisset falsa implicatio, circa subiectum quæ falsificat propositionem, vt dictum est.

QUESTIO SECUNDA.

Vtrum totus Christus fuerit in sepulchro.

Thom. 2. q. 52. ar. 3.

AD secundum sic proceditur. Et videtur q̄ totus Christus fuerit in sepulchro, & totus in inferno. Quia cui conuenit esse totum vbiquis illi conuenit esse totum in sepulchro, & totum in inferno, sed Christo conuenit totum esse vbiquis, ergo ei conuenit esse totum in sepulchro, & totum in inferno. Maior de se patet, minor declaratur per Aug. in sermone de Symb. vbi dicit sic, Non per diuersa tempora & loca dicimus vbiquis Christum esse totū, vt modo fit ibi totus. Et alio tēpore alibi totus, sed semper & vbiquis fit totus.

2 Item Deus est vbiquis, sed totus Christus est Deus, vt patet per Damasc. lib. 3. cap. 7. ergo totus Christus est vbiquis & sic idem quod prius.

3 IN CONTRARIUM est, quia illud est totum in aliquo loco, cuius nihil est extra illum locum, sed aliquid Christi fuit extra sepulchrum, scilicet anima, & aliquid extra infernū, scilicet corpus, ergo Christus nō fuit in aliquo dīctorum locorum.

4 RESPONSIO. Hic est duplex modus dicendi, Vnus est q̄ Christus in triduo mortis fuit totus in sepulchro, & totus in inferno. Sed non totum quod erat Christi. Cuius ratio assignatur, quia masculinum genus refertur ad hypostasin, vel personā. Neutrum autem genus pertinet ad naturā, in morte autem Christi licet anima fuerit separata a corpore, neutrum tamen fuit separatū a persona filiū dei, vt ostensum fuit prius. Et ideo pro illo triduo mortis debet dici q̄ totus Christus fuit in sepulchro, quia tota persona fuit ibi per corpus sibi vnitū. Et similiter totus fuit in inferno, quia tota persona fuit ibi ratione animæ sibi vnitæ, totus etiam tunc erat vbiquis ratione diuine naturæ. Sed quia totū pertinet ad naturam, tota autem natura pertinet ad Christum nō fuit in sepulchro, sed pars tantum, scilicet corpus, nec tota in inferno, sed anima solum, ideo nō potest dici q̄ totum quod erat Christi esset in sepulchro & in inferno.

5 Aliter potest dici & melius, q̄ secundum veritatem quam omnes fideles fatentur Christus secundum diuinitatem est vbiquis, secundum verō humanitatē quando viuēbat fuit in determinato loco. In triduo autē mortis fuit secundum corpus in sepulchro & secundum animam in inferno. Hac autem veritate supposita inquirendum est qualiter sit secundum eam loquendum, nec est omnino attendendum ad verba Sanctorū vel doctorū. Quia ipsi in dictis suis non semper obseruauerunt propriū modum loquendi in hac materia, & in multis aliis. Dicendū ergo q̄ non fuit verum dicere in illo triduo totus Christus est in sepulchro, vel in inferno, nec nunc verum est dicere totum Christū ibi fuisse. Ratio primi est, quia de illo quod non est non potest verè dici esse ibi, vel alibi, sed Christus in triduo mortis non fuit, ergo non fuit verum dicere quod esset in sepulchro, vel in inferno. Et si non fuit ibi non fuit ibi totus. Maior patet, quia non enti non conuenit esse alicubi. Minor declaratur, quia Christus vt dicitur

in d. 12. q. 1

in d. 10. q. 1

in d. 12. q. 1

etiam

ctum fuit nominat suppositum subsistens in duplici natura diuina. f. & humana, nullum autem tale fuit in triduo mortis, propter quod Christus non fuit. Et est simile, si aliquid nomen esset impositum ad significandum hominem album, homine desinente esse albo, sicut hæc esset falsa homo albus est, sic & illa, a simili sicut in triduo hæc fuisset falsa deus & homo est, sic cum nomine Christi importetur utrumque hæc fuisset falsa, Christus est, propter falsam implicationem circa subiectum, & sic patet primum. Secundum etiam patet scilicet, quod nec nunc verum est dicere quod totus fuit ibi non propter falsam implicationem circa subiectum quia nulla talis est pro moderno tempore sicut fuit pro triduo, sed propter aliud, quia cum totus sit adiectiuum ponit suum significatum circa suum subiectiuum cui ad dicitur. Cum igitur Christus dicatur suppositum subsistens in duabus naturis non videtur quod totus Christus sit alibi nisi ubi est vtraque natura completa quod non fuit nec in inferno, nec in sepulchro.

6 NEC argumentum in oppositum cogit, quia de vi vocis non plus stat masculinum pro supposito quam neutrum, vel dato quod ex vultu loquendi itaret pro supposito nihilominus tamen circa suppositum ponit sui significatum. Quod si nomen suppositi sit nomen habentis partes sicut est hoc nomen Christus quod importat suppositum in duplici natura, tunc hoc quod est totus coënit supposito non quatenus suppositum solum est, sed quatenus est habens partes, totum enim dicitur respectu partium in illo quod natum est habere partes. Cui igitur diuina natura & humana sint quasi partes persone coëpse post incarnationem que significatur nomine Christi, ideo cum dicitur totus Christus esse ibi, vel alibi non potest verificari nisi ibi sit persona, vel suppositum cui vtraque natura perfecta. Sed si non adderetur totus & nunc diceretur Christus fuit in sepulchro, vel in inferno vera esset non proprie, sed figuratiue per synecdochem accipiendo partem pro toto. Cum enim Christus sit suppositum subsistens in natura diuina & humana, cuius partes sunt corpus & anima nomen Christi dicit personam compositam ex omnibus prædictis secundum Damasc. Et ideo quicquid conuenit alicui ex prædictis, quod non prædicatur de Christo (vel corpore vel anima) si propter hoc attribuitur Christo, hoc erit per synecdochem, unde cum dicitur fuisse Christus in inferno, vel in sepulchro cum hoc fuerit ratione solius anime, vel solius corporis verificatur non proprie sed figuratiue modo prædicto. Secundum hanc opinionem potest responderi ad rationes probantes contrarium.

7 Ad primam per interemptionem minoris, & cum probatur per Aug. in Ser. de symb. dicendum quod Aug. frequenter mutat nomina vtendo vno pro altero, & sic tunc vsus est nomine Christi pro nomine filii Dei. Quod patet per hoc quod dicit in libro de Symbolo totus filius apud patrem totus in celo, totus in terra, totus in vtero virginis, totus in cruce, totus in inferno, & totus in paradiso quo latronem introduxit. Hæc enim omnia vera sunt de filio Dei accipiendo totum pro perfecto, sed non sunt de Christo vera de vi vocis, quauis vera sint secundum intentionem Aug. qui non semper obseruauit proprietatem locutionis, quia in sermone de Symbolo dicit quod Christus semper & vbique fuit totus, super Ioan. autem dicit de Christo priusquam mundus esset nec nos eramus, nec ipse mediator dei & hominum homo Christus. Ecce quod in prima autoritate dicit quod totus Christus semper fuit, in secunda dicit quod non semper fuit, & certe cum hæc contradicant de vi vocis non possunt verificari, oportet ergo quod aliqua illarum sit impropria & secundum hoc dico quod Sancti qui videntur dixisse quod totus Christus fuit in inferno, & totus in sepulchro, & totus vbique non seruauerunt proprietatem locutionis, vel acceperunt vnum pro alio, videlicet nomen Christi pro nomine filii, de quo verum est dicere quod totus filius est apud patrem, & totus fuit in vtero virginis, & totus in inferno, & totus in paradiso accipiendo totum pro perfecto, vel habuerit aliam causam sic loquendi improprie.

8 Ad secundam etiam dicendum per interpretationem minoris. Et cum probatur per Damasc. dicendum quod Damasc. dicit totum Christum esse Deum accipiendo totum magis pro terminatione prædicati quam subiecti, & sub

hoc sensu Christus est totus Deus (id est, Deus perfectus) & Christus est totus homo (id est, perfectus homo) & non quod totus Christus sit Deus vel homo, hoc est quod Christus secundum totum quod importatur nomine Christi sit Deus, vel potest dici quod Damasc. non sequitur omnino proprietatem locutionis.

QVÆSTIO TERTIA.

Vtrum Christus secundum animam descendit ad infernum.

Augustinus ad Euodium epistola. 99.

Tho. 3. q. 52. ar. 1. ad. 3. & ar. 3.

AD tertium sic proceditur. Et videtur quod Christus secundum animam non descendit ad infernum, quia idem finitum non potest simul esse in diuersis locis, sed anima Christi, cum esset creata finita erat, & statim post mortem fuit in paradiso cum anima latronis, cui dictum est Luc. 23. Hodie mecum eris in paradiso, ergo tunc saltem non potuit esse in inferno.

2 Item ea que Christus fecit, vel passus est in natura assumpta ordinata fuerunt ad salutem humanam, sed ad hanc nihil profuisset quod Christus ad infernum descendisset, quia per passionem quam in hoc mundo sustinuit, liberauit nos ab omni pena & culpa, ergo videtur quod Christus ad infernum non descendit.

3 IN CONTRARIUM est quod dicitur in simbolo descendit ad inferos. Et Apost. Eph. 4. quod autem ascendit quid est nisi, quia & descendit primum ad inferiores partes terre (id est, ad inferos) ergo &c.

4 RESPONSIO. Cum articulus sit Christum ad inferos descendisse, & non possit intelligi ratione diuinitatis, secundum quam est vbique, nec ratione corporis, secundum quod fuit in sepulchro, restat quod intelligatur ratione anime, quo supposito videndum est qualiter anima Christi descendit ad infernum. Et est sciendum quod cum anima separata non sit corpus, nec virtus in corpore, non potest dici quod anima Christi descendit ad inferos eo genere motus, vel descensus quo corpora mouentur. Et rursus quod anima moueatur eo genere motus quo angeli mouentur non clare patet. Angeli enim dicuntur moueri de loco ad locum, inquantum successiue operantur in diuersis locis. Anima autem separata non potest habere aliquam operationem circa locum, vel circa corpus existens in loco. Quia cum ex natura sua sit determinata ad certum corpus non potest moueri, nec agere in aliud nisi mediante corpore proprio. Sed illo caret dum est separata, ergo non potest dici moueri de loco ad locum ratione operationis que habet circa locum vel circa corpus existens in loco.

In. 1. d. 37. q. 1. & 2. d. 2.

Tho. 1. q. 117. ar. 6.

5 Nihilominus hoc non obstantem potest dici quod anima separata potest descendere ad infernum dupliciter. Vno modo secundum deputacionem, & sic dicuntur descendere ad infernum anime damnatorum simpliciter, quia simpliciter deputate sunt, ut resumpto corpore sint in inferno, propter quod dicuntur ibi esse ubi sunt simpliciter deputate. Anime autem sanctorum patrum prius dicitur in limbo fuisse vel descendisse ad limbum propter deputacionem non simplicem sed conditionatam, quia resumpto corpore deputate erant ibi fore nisi liberarentur a redemptore. Hoc autem modo non dicitur anima Christi descendisse ad infernum, sed propter deputacionem. Quia omnis talis deputatio est propter culpam contractam, vel commissam que in Christo non fuit.

6 Alio modo potest dici anima separata descendere ad infernum secundum effectum, & hoc modo potest dici anima Christi descendisse ad infernum propter duplicem effectum quem habuit in illis qui erant in inferno. Vnus effectus fuit exhibitio visionis diuine qua carebat ad ad quam se habuit passio Christi per modum meriti. Et quia totum meritum dependet principaliter ab actu anime, ideo hic effectus attribuitur ipsi sicut principali principio merendi. Item per appropriationem, ut sicut Christus secundum animam fuit beatus, sic secundum eam attribuitur ei fuisse causam beatitudinis in aliis, congruum enim est ut ens in potentia reducatur ad actum per illud quod in actu est. Alius effectus fuit secundum quosdam, ad quem se habuit anima Christi directe per modum agentis, scilicet illuminare animas patrum que erant in limbo de ministeriis que cadunt sub reuelatione, & sub